

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-479850-III/04/MRP

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa 28/01/2008r.

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister

Pragnę Panią poinformować, iż w kręgu zainteresowania Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje kwestia braku zewnętrznej kontroli nad decyzjami wydanymi w sprawach osób bezrobotnych ubiegających się o środki na podjęcie działalności gospodarczej, które mogą być przyznane przez starostę na podstawie art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r., Nr 99, poz. 1001 ze zm.).

W art. 9 ust. 1 pkt 14 tej ustawy ustawodawca określił zakres zadań rozpatrywanych przez samorządy powiatowe w formie decyzji administracyjnych. W katalogu tym nie przewidziano wydawania decyzji w sprawach przyznawania z Funduszu Pracy świadczeń wynikających z zawartych umów. Tym samym decyzje nie są wydawane w sprawach dotyczących przyznania lub odmowy przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej, gdyż realizacja tej formy pomocy następuje przez zawarcie umowy cywilnoprawnej pomiędzy bezrobotnym a starostą.

Mimo niepodważalnego faktu, że zawarcie umowy o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej jest poprzedzone różnymi czynnościami z zakresu administracji publicznej (mającymi charakter władczy i jednostronny), to zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu dokonywania refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków (Dz.U. Nr 236, poz. 2002 ze zm.) o uwzględnieniu lub odmowie uwzględnienia wniosku o przyznanie środków na podjęcie

działalności gospodarczej starosta powiadamia bezrobotnego w formie pisemnej w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku i innych niezbędnych do jego rozpatrzenia dokumentów, a nie w formie decyzji administracyjnej podlegającej kontroli sądownictwa administracyjnego.

Rzecznik Praw Obywatelskich skierował wystąpienie (pismo z dnia 23 maja 2005 r., RPO-479850-VIII/04/MRP) do Ministra Gospodarki i Pracy, w którym wniósł o zajęcie stanowiska w poruszanej sprawie braku zewnętrznej kontroli działań starosty w tym zakresie. W odpowiedzi na wystąpienie ówczesny Minister Gospodarki i Pracy, pismem z dnia 7 czerwca 2005 r., znak: BF.II.073-6/LC/2005, poinformował Rzecznika, że starostowie (powiatowe urzędy pracy) przy rozpatrywaniu wniosków bezrobotnych o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, kierują się zasadami i kryteriami określonymi w regulaminach rozpatrywania i przyznawania tych środków, które zostały przyjęte po zaopiniowaniu przez powiatowe rady zatrudnienia. Minister stwierdził, że działanie urzędów pracy na podstawie „regulaminów”, a także nadzór Wojewody (wynikający z kontroli nad wydatkowaniem środków z Funduszu Pracy) są wystarczającym gwarantem należytej dystrybucji środków z Funduszu Pracy.

W okresie od grudnia 2005 r. do drugiego kwartału 2007 r. brak zewnętrznej kontroli nad czynnościami dokonywanymi przez starostów nie był przedmiotem skarg kierowanych do Rzecznika. Jednakże w drugiej połowie 2007 r. zwiększył się wpływ korespondencji od osób bezrobotnych niezadowolonych z braku możliwości odwołania się od decyzji uznaniowej starosty w przedmiocie odmowy przyznania środków na podjęcie działalności gospodarczej. Wśród nadsyłanej przy skargach dokumentacji (przez obywateli i powiatowe urzędy pracy) można znaleźć różnego rodzaju odmowy i uzasadnienia takiego rozstrzygnięcia. Wśród budzących najmniejsze zastrzeżenia są odmowy informujące o niemożności przyznania środków w związku z ich brakiem (choć obywatele bywają informowani o tym fakcie także w pierwszych miesiącach nowego roku kalendarzowego, co może budzić pewne wątpliwości). Zdarzają się jednak i takie sprawy, gdzie osoby bezrobotne są informowane o odmowie jednym lub dwoma krótkimi zdaniem, bez szerszego praktycznie uzasadnienia takiego rozstrzygnięcia.

Odrębną kwestią pozostaje fakt, iż starostowie (lub działające w ich imieniu powiatowe urzędy pracy) w sprawach dotyczących przyznawania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej procedują głównie na podstawie „regulaminów”, które często zawierają różnego rodzaju dodatkowe, nieuzasadnione warunki formalne (zastrzegające powszechnie obowiązujące kryteria). Kontrola nad zgodnością „regulaminów” z przepisami wyższego rzędu bywa sporadyczna i mało skuteczna,

a tym samym możliwość dochodzenia swych praw przez osoby bezrobotne dotknięte działaniem „wadliwego regulaminu” jest praktycznie ograniczona.

Przykładem zaistniałych na tym tle nieprawidłowości może być sprawa skierowana do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pismem Zespołu Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 19 października 2007r., znak: RPO-571432-III/07/MRP. Efektem działań podjętych przez Ministerstwo było pismo Dyrektora Departamentu Funduszy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej (z dnia 19 listopada 2007 r., znak: DF.II.073-3/LC/2007) do Starosty Czarnkowsko-Trzcianeckiego z prośbą o dostosowanie - do ogólnie obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa - niektórych przepisów „Regulaminu przyznania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa przez Powiatowy Urząd Pracy w Czarnkowie - Czarnków styczeń 2007”.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich brak zewnętrznej kontroli nad rozstrzygnięciami starostów w sprawach wniosków o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej może być uznany za niezgodny z art. 45 ust. 1 i art. 184 Konstytucji RP. Działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o podjęcie działań dotyczących zmiany brzmienia art. 9 ust. 1 pkt 14 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich